

135. TIÊU KINH NGHIỆP PHÂN BIỆT (*Cūḷakammavibhaṅga Sutta*)¹

289. Như vậy tôi nghe.

Một thời, Thế Tôn ở Sāvatti (Xá-vệ), Jetavana (Kỳ-đà Lâm), tại tinh xá ông Anāthapiṇḍika (Cấp Cô Độc). Rồi thanh niên Subha Todeyyaputta² đi đến Thế Tôn, sau khi đến, nói lên với Thế Tôn những lời chào đón hỏi thăm; sau khi nói lên những lời chào đón hỏi thăm thân hữu, liền ngồi xuống một bên. Ngồi xuống một bên, thanh niên Subha Todeyyaputta bạch Thế Tôn:

– Thưa Tôn giả Gotama, do nhân gì, do duyên gì, giữa loài người với nhau, khi họ là loài người, lại thấy có người liệt, có người ưu?

Thưa Tôn giả Gotama, chúng tôi thấy có người đoản thọ, có người trường thọ; chúng tôi thấy có người nhiều bệnh, có người ít bệnh; chúng tôi thấy có người xấu sắc, có người đẹp sắc; chúng tôi thấy có người quyền thế nhỏ, có người quyền thế lớn; chúng tôi thấy có người tài sản nhỏ, có người tài sản lớn; chúng tôi thấy có người thuộc gia đình hạ liệt, có người thuộc gia đình cao quý; chúng tôi thấy có người trí tuệ yếu kém, có người có đầy đủ trí tuệ.

Thưa Tôn giả Gotama, do nhân gì, do duyên gì, giữa loài người với nhau, khi họ là loài người, lại thấy có người liệt, có người ưu?

– Nay thanh niên, các loài hữu tình là chủ nhân của nghiệp, là thừa tự của nghiệp.³ Nghiệp là thai tạng, nghiệp là quyến thuộc, nghiệp là điểm tựa,⁴ nghiệp phân chia các loài hữu tình, nghĩa là có liệt, có ưu.

– Tôi không hiểu nghĩa một cách rộng rãi điều mà Tôn giả Gotama nói một cách vắn tắt, không có giải nghĩa rộng rãi. Lành thay, nếu Tôn giả Gotama thuyết pháp cho tôi để tôi có thể hiểu nghĩa một cách rộng rãi điều mà Tôn giả Gotama nói một cách vắn tắt, không có giải nghĩa rộng rãi!

¹ Xem M. II. 196; Miln. 65. Kinh tương đương trong bộ Trung A-hàm kinh là *Anh Vũ kinh* 鸚鵡經 (T.01. 0026.170. 0703c21). Tham chiếu: *Anh Vũ kinh* 鸚鵡經 (T.01. 0026.152. 0666c26); *Đâu-điều kinh* 兜調經 (T.01. 0078. 0887b04); *Anh Vũ kinh* 鸚鵡經 (T.01. 0079. 0888b15); *Phật vị Thủ-ca Trưởng giả thuyết nghiệp báo sai biệt kinh* 佛為首迦長者說業報差別經 (T.01. 0080. 0891a17); *Phân biệt thiện ác báo ứng kinh* 分別善惡報應經 (T.01. 0081. 0895b25).

² Todeyya là vị Bà-la-môn tế lễ của Vua Pasenadi, vị này giàu có nhưng rất hà tiện, bị tái sanh làm con chó trong gia đình của vị ấy; con chó sủa đức Phật khi Ngài đến thăm Subha. Đức Phật biết rõ và đề xác chứng tiền thân của nó cho mọi người biết, Ngài bảo nó đi tìm một vài chỗ giàu của quý mà nó đã cất khi còn làm người.

³ M. I. 390.

⁴ *Kammappaṭisaṇā*. M. III. 9 viết *dhammappaṭisaṇā*.

290. – Vậy này thanh niên, hãy nghe và suy nghiệm kỹ, Ta sẽ nói.

– Thừa vâng, Tôn giả.

Thanh niên Subha Todeyyaputta vâng đáp Thế Tôn. Thế Tôn nói như sau:

– Ở đây, này thanh niên, có người đàn bà hay người đàn ông sát sanh, tàn nhẫn, tay lâm máu, tâm chuyên sát hại, đả thương, tâm không từ bi đối với các loài chúng sanh.⁵ Do nghiệp ấy thành đạt như vậy, thành tựu như vậy, sau khi thân hoại mạng chung, bị sanh vào cõi dữ, ác thú, đọa xứ, địa ngục. Nếu sau khi thân hoại mạng chung, người ấy không sanh vào cõi dữ, ác thú, đọa xứ, địa ngục, mà được đi đến loài người, thời chỗ nào người ấy sanh ra, người ấy phải đoản mạng. Con đường đưa đến đoản mạng, này thanh niên, tức là sát sanh, tàn nhẫn, tay lâm máu, tâm chuyên sát hại, đả thương, tâm không từ bi đối với các loài hữu tình.

Nhưng ở đây, này thanh niên, có người đàn bà hay đàn ông từ bỏ sát sanh, tránh xa sát sanh, bỏ trượng, bỏ kiếm, biết tầm quý, có lòng từ, sống thương xót đến hạnh phúc tất cả chúng sanh và loài hữu tình. Do nghiệp ấy thành đạt như vậy, thành tựu như vậy, sau khi thân hoại mạng chung, người ấy được sanh vào thiện thú, thiên giới, cõi đời này. Nếu sau khi thân hoại mạng chung, người ấy không sanh vào thiện thú, thiên giới, cõi đời này, mà người ấy đi đến loài người, thời chỗ nào người ấy sanh ra, người ấy được trường thọ. Con đường đưa đến trường thọ, này thanh niên, tức là từ bỏ sát sanh, tránh xa sát sanh, bỏ trượng, bỏ kiếm, biết tầm quý, có lòng từ, sống thương xót đến hạnh phúc tất cả chúng sanh và loài hữu tình.

291. Ở đây, này thanh niên, có người đàn bà hay người đàn ông tánh hay nảo hại các loài hữu tình, với tay, hay với cục đất, hay với cây gậy, hay với cây đao. Do nghiệp ấy thành đạt như vậy, thành tựu như vậy, sau khi thân hoại mạng chung, người ấy sanh vào cõi dữ, ác thú, đọa xứ, địa ngục. Nếu sau khi thân hoại mạng chung, người ấy không sanh vào cõi dữ, ác thú, đọa xứ, địa ngục, mà người ấy đi đến loài người, thời chỗ nào người ấy sanh ra, người ấy phải bị nhiều bệnh hoạn. Con đường đưa đến nhiều bệnh hoạn, này thanh niên, tức là tánh hay nảo hại các loài hữu tình với tay, hay với cục đất, hay với cây gậy, hay với cây đao.

Nhưng ở đây, này thanh niên, có người đàn bà hay người đàn ông tánh không hay nảo hại các loài hữu tình, với tay, hay với cục đất, hay với cây gậy, hay với cây đao. Do nghiệp ấy thành đạt như vậy, thành tựu như vậy, sau khi thân hoại mạng chung, người ấy được sanh vào thiện thú, thiên giới, cõi đời này. Nếu sau khi thân hoại mạng chung, người ấy không sanh vào thiện thú, thiên giới, cõi đời này, mà người ấy đi đến loài người, thời chỗ nào người ấy sanh ra, người ấy được ít bệnh hoạn. Con đường đưa đến ít bệnh hoạn, này thanh niên, tức là tánh không nảo hại các loài hữu tình, với tay, hay với cục đất, hay với cây gậy, hay với cây đao.

⁵ M. I. 286.

292. Ở đây, này thanh niên, có người đàn bà hay người đàn ông phần nộ, nhiều phật ý, bị nói đến một chút thời bất bình, phần nộ, sân hận, chống đối và tỏ lộ phần nộ, sân hận, bất mãn. Do nghiệp ấy thành đạt như vậy, thành tựu như vậy, sau khi thân hoại mạng chung, người ấy sanh vào cõi dữ, ác thú, đọa xứ, địa ngục. Nếu sau khi thân hoại mạng chung, người ấy không sanh vào cõi dữ, ác thú, đọa xứ, địa ngục, mà người ấy đi đến loài người, thời chỗ nào người ấy sanh ra, người ấy phải bị xấu sắc. Con đường đưa đến xấu sắc, này thanh niên, tức là phần nộ, nhiều phật ý, bị nói đến một chút thời bất bình, phần nộ, sân hận, chống đối và tỏ lộ phần nộ, sân hận, bất mãn.

Ở đây, này thanh niên, có người đàn bà hay người đàn ông không phần nộ, không nhiều phật ý, dầu cho bị nói đến nhiều cũng không bất bình, phần nộ, sân hận, chống đối, và không tỏ lộ phần nộ, sân hận, bất mãn. Do nghiệp ấy thành đạt như vậy... thiện thú... đẹp sắc.⁶ Con đường đưa đến đẹp sắc, này thanh niên, tức là không phần nộ... không bất mãn.

293. Ở đây, này thanh niên, có người đàn bà hay người đàn ông tật đố, đối với người khác được quyền lợi, được tôn trọng, cung kính, tôn sùng, đánh lễ, cúng dường, sanh tật đố, sanh tâm,⁷ ôm ấp tâm tật đố. Do nghiệp ấy thành đạt như vậy... ác thú... quyền thế nhỏ. Con đường đưa đến quyền thế nhỏ, này thanh niên, tức là tật đố... ôm ấp tâm tật đố.

Nhưng ở đây, này thanh niên, có người đàn bà hay người đàn ông không có tật đố, đối với những người khác được quyền lợi, được tôn trọng, cung kính, tôn sùng, đánh lễ, cúng dường, không sanh tật đố, không sanh tâm, không ôm ấp tâm tật đố. Do nghiệp ấy... thiện thú... quyền thế lớn. Con đường đưa đến quyền thế lớn, này thanh niên, tức là không tật đố... không ôm ấp tâm tật đố.

294. Ở đây, này thanh niên, có người đàn bà hay người đàn ông không bố thí cho Sa-môn hay Bà-la-môn, đồ ăn uống, y phục, xe cộ, vòng hoa, hương liệu, phấn sáp, ngọa cụ, nhà cửa, đèn đuốc. Do nghiệp ấy... đọa xứ... tài sản nhỏ. Con đường đưa đến tài sản nhỏ... ngọa cụ, nhà cửa, đèn đuốc.

Nhưng ở đây, này thanh niên, có người đàn bà hay người đàn ông có bố thí cho Sa-môn hay cho Bà-la-môn các đồ ăn uống... ngọa cụ, nhà cửa, đèn đuốc. Do nghiệp ấy... thiện thú... nhiều tài sản. Con đường đưa đến nhiều tài sản... ngọa cụ, nhà cửa, đèn đuốc.

295. Ở đây, này thanh niên, có người đàn bà hay người đàn ông ngạo nghễ, kiêu mạn, không đánh lễ những người đáng đánh lễ, không đứng dậy đối với người đáng đứng dậy, không mời ngồi những người đáng mời ngồi, không nhường chỗ đi cho những người đáng được nhường chỗ đi, không tôn trọng những người đáng tôn trọng, không cung kính những người đáng cung kính, không cúng dường những người đáng cúng dường. Do nghiệp ấy... đọa xứ...

⁶ *Pāsādikā*: Hoan hỷ. Không dùng danh từ *vaṇṇavant* như trước.

⁷ *Upadussati*. Những danh từ *dussati*, *padussati*, *upadussati* có thể đồng nghĩa và ý nghĩa theo tuần tự càng giống hơn với những chữ *jhāyanti*, *pajjhāyanti*, *nijjhāyanti*, *apajjhāyanti*. Xem M. I. 334.

thuộc gia đình hạ liệt. Con đường đưa đến gia đình hạ liệt... không cúng dường những người đáng cúng dường.

Nhưng ở đây, này thanh niên, có người đàn bà hay người đàn ông không có ngạo nghễ, quá mạn, đánh lễ những người đáng đánh lễ... cúng dường những người đáng cúng dường. Do nghiệp ấy... thiện thú... vào gia đình cao quý. Con đường đưa đến gia đình cao quý... cúng dường những người đáng cúng dường.

296. Ở đây, này thanh niên, có người đàn bà hay người đàn ông, sau khi đi đến Sa-môn hay Bà-la-môn, không hỏi: “Thưa Tôn giả, thế nào là thiện? Thế nào là bất thiện? Thế nào là phạm tội? Thế nào là không phạm tội? Thế nào là cần phải thực hành? Thế nào là không cần phải thực hành? Tôi đã làm gì để phải không lợi ích và đau khổ lâu dài? Hay tôi đã làm gì để được lợi ích và an lạc lâu dài?” Do nghiệp ấy... đọa xứ... trí tuệ yếu kém. Con đường đưa đến trí tuệ yếu kém... lợi ích, hạnh phúc lâu dài.

Nhưng ở đây, này thanh niên, có người đàn bà hay người đàn ông, sau khi đến Sa-môn hay Bà-la-môn, có hỏi: “Thưa Tôn giả, thế nào là thiện? Thế nào là bất thiện... lợi ích, an lạc lâu dài?” Do nghiệp ấy... thiện thú... đầy đủ trí tuệ. Con đường đưa đến đầy đủ trí tuệ... lợi ích, an lạc lâu dài.

297. Ở đây, này thanh niên, con đường đưa đến đoản thọ, dẫn đến đoản thọ; con đường đưa đến trường thọ, dẫn đến trường thọ; con đường đưa đến nhiều bệnh, dẫn đến nhiều bệnh; con đường đưa đến ít bệnh, dẫn đến ít bệnh; con đường đưa đến xấu sắc, dẫn đến xấu sắc; con đường đưa đến đẹp sắc, dẫn đến đẹp sắc; con đường đưa đến quyền thế nhỏ, dẫn đến quyền thế nhỏ; con đường đưa đến quyền thế lớn, dẫn đến quyền thế lớn; con đường đưa đến tài sản nhỏ, dẫn đến tài sản nhỏ; con đường đưa đến tài sản lớn, dẫn đến tài sản lớn; con đường đưa đến gia đình hạ liệt, dẫn đến gia đình hạ liệt; con đường đưa đến gia đình cao quý, dẫn đến gia đình cao quý; con đường đưa đến trí tuệ yếu kém, dẫn đến trí tuệ yếu kém; con đường đưa đến đầy đủ trí tuệ, dẫn đến trí tuệ đầy đủ.

Này thanh niên, các loài hữu tình là chủ nhân của nghiệp, là thừa tự của nghiệp. Nghiệp là thai tạng, nghiệp là quyến thuộc, nghiệp là điểm tựa, nghiệp phân chia các loài hữu tình, nghĩa là có liệt, có ưu.

Khi nghe nói vậy, thanh niên Subha Todeyyaputta nói với Thế Tôn:

– Thật vi diệu thay, thưa Tôn giả Gotama! Thật hy hữu thay! Thưa Tôn giả Gotama, như người dựng đứng lại những gì bị quăng ngã xuống, phơi bày ra những gì bị che kín, chỉ đường cho kẻ lạc hướng, đem đèn sáng vào trong bóng tối để những ai có mắt có thể thấy sắc. Cũng vậy, [Chánh] pháp đã được Tôn giả Gotama dùng nhiều phương tiện trình bày. Con nay xin quy y Tôn giả Gotama, quy y Pháp, quy y chúng Tỷ-kheo. Mong Tôn giả Gotama nhận con làm đệ tử, từ nay cho đến mạng chung, con trọn đời quy ngưỡng.